СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 165. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 19-го ЛИПНЯ 1950. No. 165. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 19, 1950. VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

АРЕШТОВАНО ЧЕТВЕРТОГО АТОМОВОГО ШПИГА

Вашингтон, 17 липня. — Федеральне Бюро Інвестигацій арештувало Джуліюса Розенберга з Ню Йорку під замітом шпигунства в користь Росії. Йому закидують, що він був спільником головного атомового шпига, д-ра Клавса Фукса, засудженого на тюрму британським судом за видавання атомових тайн Совєтам. Розенберг має 32 роки, а працює як електричний інженер в фірмі виробу машин. Директор Еф Бі Ай називає Розенберга „ще одною важливою ланкою в совєтськім шпигунськім апараті". До цього апарату належать згаданий Фукс, дальше Гері Голд з Филаделфії, Алфред Дін Слек з Сиракюс, Давид Грінглес, колишній серджант армії. Розенбергові закидають, що він притягнув Грінглеса до шпигунської шайки. Він працював підчас війни в атомових заводах в Лос Аламос і тоді передав Грінглесові якісь тайни для Росії.

ОПРИЛЮДНЮЮТЬ ДОКУМЕНТИ ДЛЯ ПРИСУДУ КАРДИНАЛА МІНДСЕНТІ.

Щоденник „Ню Йорк Геранлд Трибюн" помістив по черзі 10 статей мадярського знавця рукописів, Ласло Сулнера, який на приказ комуністичного режиму підроблював різні документи, на підставі яких опісля суд у Будапешті засудив кардинала Міндсенті на тюрму. Сулнер і його жінка втікли з Угорщини підчас суду над кардиналом і тепер признаються обоє до фалшування. У статтях описані точно способи такого підроблювання, як теж і світлини підроблених документів. Обоє втекли на підставі поліційного наказу, який самі підробили.

ПОСТУП НАД ЗАКОНОМ ПРО СТАРЕЧУ ПЕНСІЮ.

Вашингтон. — Мала горстка сенаторів і конґресменів працює над узгідненням різниць в законопроєктах суспільного забезпечення, які вже перейшли в обох палатах. Надіються, що працю викінчуть ще заки Конґрес розійдеться домів на вакації. Головні труднощі при вирівнянні різниць зосереджуються до виплати допомог на випадок недуги, як це передбачує проєкт палати репрезентантів, у противенстві до сенатського билу, який цеї постанови не має. З цим получені вищі доплати до фонду суспільного забезпечення.

300 ЯПОНЦІВ В АМЕРИКАНСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТАХ.

Ню Йорк. — Майже 300 найспосібніших провідників японської молоді прибуває біжучого тижня до Сан Франсіско з наміром вступити до американських каледжів на вищу науку. Цей рух започаткував військовий губернатор Японії, ген. Доґлес МекАртур на підставі взаємности, тобто виміни американських студентів за японські. Програма виміни йде під доглядом Інституту Міжнародного виховання в Ню Йорку, на чолі якого стоїть Доналд Дж. Шанк. Понад сотня американських каледжів буде мати японських студентів вже в найближчому році.

ЗАКИДИ СЕН. М'КАРТІ БЕЗПІДСТАВНІ

Сенатська слідча підкомісія, голосами трьох демократів проти двох республіканців, вирішила оприлюднити рішення, що закиди сенатора Джозефа МекКарті проти департаменту стейту є безпідставні і фальшиві. Ці закиди, як кажуть сенатори з підкомісії, послужили комуністам для обезцінення дисципліни в американськім уряді. МекКарті закидував секретареві стейту Дінові Ачесонові, що дає пристановище людям, які творять в Америці пяту колону, а таким він вважає проф. Твена Латімора з університету Джанс Гопкінс, у Балтимор. Тому, що проти Латімора свідчив колишній редактор комуністичної газети Луї Буденц, підкомісія заявила, що свідоцтво Буденца може хіба ствердити, що комуністи використували становище Латімора для поширення пропаганди в Китаю. Меншина підкомісії, яку становлять два республіканці, назвали рішення підкомісії „поверховним".

БИЛ ПРО АРЕШТ ДЛЯ ПІДРИВНИХ ЧУЖИНЦІВ

Вашингтон, 17 липня.—Палата репрезентантів 326 голосами проти 15 ухвалила законопроєкт для арештування ворожих чужинців, які перебувають в Злучених Державах як підривні й злочинні діячі. Таких осіб нараховують в Америці 3,000, а з них 1,200 таких, що вже призначені на депортацію. Конґресмен Кенет Б. Кітінг сказав, що „смішним було б поборювати підривних людей в Кореї, а дозволити їм свобідно вештатися в Америці і давати їм нагоду до агітації за скинення американського уряду насиллям". Бил піде до сенату для ухвали.

В АМЕРИЦІ

● **Пані Рузвелт** відвідала през. Трумана. Вона сказала, що треба наперед виграти війну в Кореї, заки прийде черга на дискусію над допущенням китайських комуністів до О. Д.

● **Сенатська підкомісія**. збройної служби буде наглядати видатки на війну в Кореї. Вона складається з сьоми осіб. Банкова комісія переводитиме слідство над подорожінням цін на харчові продукти.

● **Протести проти суспендування** учителів-комуністів в нюйорських школах приходять сотками з европейських країн. Це вказує на сильну організацію комуністів для переводження натиску на американську демократію.

● **Померла Евангелина Бут**, колишня головна командатка „Армії Спасення", у 84 році життя. Вона стояла 30 років на чолі цеї організації в Америці, після смерти свого батька, який заложив Армію Спасення в Англії.

● **Провідник литовських** партизанів Вацловас Сідзікавскас приїхав як скиталець до Ню Йорку. Він каже, що Москва запроторила пів мільйона литовців на Сибір у невільничі табори.

ЗБІЛЬШЕНО ФОНДИ НА ТОЧКУ ЧЕТВЕРТУ.

Сенатська комісія приділів змінила давнішу ухвалу і признала $34,500,000 на виповнення Четвертої Точки з інавґураційної промови през. Трумана, в якій находиться проєкт допомоги для розбудови відсталих країн. Попередно сенат ухвалив тільки $10,000 на цю ціль.

КОМІСІЯ ЗА РОЗШИРЕННЯ „ГОЛОСУ АМЕРИКИ".

Дорадча президентська комісія вирішила звернутися до Конґресу за признання додаткових фондів у висоті $89,000,000 на поширення пропаганди правди серед чужинних націй через радієву програму „Голос Америки". Комісія завважує, що „психологічна офензива, оперта на правді, є необхідна, якщо Злучені Держави мають віднести перемоу в закордонній політиці". Акція має бути поширена негайно в Кореї.

Об'єднані Держави проти натиску Сталіна в справі червоного Китаю

Лейк Соксес, 19, липня. — Пропозиція Сталіна, щоб спершу допустити представника червоного Китаю до Ради Безпеки Об'єднаних Націй, а щойно потім говорити про замирення в Кореї, стрінулась з неприхильним відгомоном в Об'єднаних Державах. Вислідом цього є нота О. Д. до індійського премієра Негру, в якій сказано, що О. Д. є за миром в Кореї, але не на такій підставі, як це пропонує Сталін. Навіть Триґве Лі, котрий є за допущення представника червоного Китаю до Об'єднаних Націй, противиться, щоб корейський конфлікт зв'язувати з справою цього представництва. До того відоме, що Злучені Держави навіть не захотіли б радити в справі Кореї, поки комуністичні війська не відступили б поза 38 ступінь північної ширини. Серед таких настроїв представники різних держав були зацікавлені більше питанням збройної допомоги американським військам у Кореї. Найбільші надії покладають на допомогу з боку держав, що входять в склад Британського Комонвелту. Всі визнали добру волю Пандіта Негру послужити добрій справі, бо ж це він сам запропонував своє посередництво в справі полагоди воєнного конфлікту в Кореї. Та поки війна в Кореї триває, навіть прихильники признання червоному Китаєві заступництва в О. Д. не надіються, щоб та справа могла тепер прийти під обради. Тим самим пропозиція Сталіна без усяких реальних підстав.

● **Проєкт реформи** вибору президента перепав у палаті репрезентантів. Вула пропозиція знести Колеґію Електорів.

РОСІЯ СТРИМАЛА ПОСИЛКИ МАРГАНЦЮ ДО АМЕРИКИ.

Вашингтон. — Третій з черки місяць Росія стримала постачання марганцю й хрому до Злучених Держав, як це оприлюднює Бюро Цензу. Згадані мінерали потрібні у воєнній індустрії. На місце російського імпорту — який на ділі походить з України — З.Д.А. постаралися за імпорт марганцю й хрому з Африки, Індії й Південної Америки.

ПРАПОР О. Д. НАД ГОЛОВНОЮ КВАРТИРОЮ

Головна квартира Восьмої Армії в Кореї, 18. липня. — Від неділі над будинком головної квартири повіває прапор Об'єднаних Націй. Його кольори: синій і білий. Це перший раз вивішено цей прапор на корейській території. Прапор цей вручив ген. В. Г. Вокерові особисто А. Дж. Кацин від імені Тріґве Лі, генерального секретаря Об'єднаних Націй.

ХОЧУТЬ ЕВАКУУВАТИ СКИТАЛЬЦІВ З ЕВРОПИ

Дж. Доналд Кінґслі, генеральний директор ІРО, виїхав з Америки до Европи у неділю для наладнання проблеми скитальців, які ще осталися в Европі. Він каже, що ця проблема стала пекучою внаслідок вибуху війни в Кореї. Тому, що Европі загрожує теж небезпека наїзду, він думає, що скитальців треба буде перевести масово в якусь іншу частину світу.

ПРИСПІШУЮТЬ ДОПОМОГУ НА ЗБРОЮ ДЛЯ ЕВРОПИ.

Комісія правил палати репрезентантів одноголосно ухвалила почати в повній палаті дискусію над признанням $1,-222,5000,000 на закупно зброї, потрібної для країн, які ставлять опір комунізмові. Надіються, що бил буде ухвалений в середу.

КОРЕЯ, А ЩО ДАЛІ?

Таке питання ставить „Ди Балтик Ревю" (Стокгольм, — Швеція) з 27. червня ц. р., обговорюючи большевицький напад на Південну Корею. — Кремль, пишеться у статті, завжди вибирає для аґресії „найслабше місце". Стрінувшись в Европі з сильним опором, — звернувся тепер до Азії оборону якої демократії злегковажили. Та при цьому треба пам'ятати, що якщо Совєти стрінуться в Азії з опором, якого їм важко буде подолати, то звернуться знов до Европи, шукаючи „слабих місць". Черговим таким „місцем" являються Німеччина і Австрія. Дехто переконаний, що предметом черговоі совєтської аґресії буде Іран. Проте, пишеться далі в статті, не треба забувати, що властивою ціллю Росії є таки підбиття Европи.

ЗАМАЛО ПОМАГАЮТЬ АМЕРИЦІ В КОРЕЙСЬКІЙ ВІЙНІ

Женева, Швайцарія, 18. липня. — „Де ділись Об'єднані Нації?" — Таке питання, пише Карл Віґанд, — ставить Західна Европа, читаючи звіти про воєнне положення в Кореї та ті слабі американські сили, які боряться з наступаючими комуністичними ордами. Ще одно питання, яке ставлять: — А чи так само виглядатиме і Атлантійський Пакт, як би війна перекинулась з Азії до Европи? Тому всі нетерпеливо ждуть, яку відповідь дістане Триґве Лі, генеральний секретар Об'єднаних Націй, на своє письмо, з яким він звернувся до 50 держав, щоб допомогти Корейській Республіці й американським воякам зброєю і військом. Також критикують в Европі те, що президент Труман називає війну в Кореї „поліційною акцією", а не властивими словами.

● **Книжечка** „Комунізм в дійсності" (Комюнізм ін ріеліті), сторін 64, якої автором є М. Приходько, появилася друком в англійській мові в Торонто (Канада), з передмовою Вилсона Вудсайда, редактора „Сетордей Найт", в якій він підкреслює. що це є правдива „історія терпінь української нації під большевицько - московським пануванням".

НЕ ЗНАТИ, ЯКА БУЛА РОЗМОВА З ҐРОМИКОМ

Лондон, 18. липня. — В британськім парляменті запитували посли Ернеста Дейвиса, — підсекретаря для справ закордонних, яку відповідь дістав британський посол у Москві, сер Дейвид Келлі, коли розмовляв в справі воєнних подій в Кореї з А. Громиком, заступником совєтського міністра закордоних справ. Дейвис відповів, що не завжди можна подавати до загального відома подробиці того роду розмов, — зокрема тоді, коли йдеться про такі важні проблеми, як миру і війни. Теперішня ситуація, заявив Дейвис, не дозволяє йому подавати ширші інформації, хоч посли на це налягають. — Антоні Іден, заступник провідника консерватистів, таки домагався інформацій, кажучи, що парлямент повинен про всьо знати. Коли не можна дати відповіді зараз, казав Іден, то треба про це поінформувати парлямент у найближчому часі.

Героїчний відступ американських частин з-над ріки Кум

З фронту над рікою Кум, Корея, 18. липня. — Генерал Вилйєм Ф. Дін, командант 24 дивізії піхоти, став справжнім героєм, пише воєнний кореспондент Там Карсон, який бачив на власні очі, як ранений в ногу генерал, спираючись на другу ногу, кидався на всі боки, щоб зібрати недобитки своєї дивізії й сформувати з них допомоговий відділ. При помочі того відділу він очищував шлях, завалений горіючими троками, які обкидав ворог бомбами, щоб таким чином не допустити до його прочищення і так замкнути відворот 19-му американському полкові, що відступав у боротьбі, завдавши ворогові великих втрат. Полк був відтятий від усякого зв'язку з іншими американськими частинами цілих 10 годин. Ген. Дін кермував допомогою серед граду куль, що налітали з усіх боків. Американські повзи пробували шістьома наворотами пробити завалений троками шлях, але годі було продертись через вогонь, бо всьо горіло. До того комуністи з сусідних сіл теж ставили перешкоди, кидаючи гранатами. Але навіть у тому важкому положенні вдалося врятувати 50 ранених, що вже були окружені комуністами. По тій акції — ген. Дін — гордий на свою розбиту дивізію — відвів її рештки під Тейджон. Відступ під проводом команданта на одній нозі, був дійсно геройський — пише Карсон.

НЕ СПІШАТЬСЯ З ДОПОМОГОЮ

Лейк Соксес, 18. липня. — Несповна 20 держав дали відповідь на письма Триґве Лі в справі мілітарної допомоги американській армії в Кореї. Дехто такої думки, що висилка тих письм була великою помилкою. Слаба відповідь на них, кажеться далі, дасть тільки притоку Совєтам до нової проти-американської пропаґанди, як теж і до підривання значення Об'єднаних Націй. При тому береться під увагу, що деяким державам не так легко відповісти з чисто практичного боку. Знов справа Леґіону Об'єднаних Держав, навіть якби була надія на її здійснення, вимагала б багато часу. Треба б цей леґіон щойно зорганізувати і вирядити. Заки він прибув би до Кореї, могло б бути запізно.

НАГРОМАДЖУЮТЬ ХАРЧІ В СТРАХУ ПЕРЕД ВІЙНОЮ

Женева, 18. липня. — Населення країн західної та центральної Европи починає нагромаджувати харчі, зокрема каву, цукор, риж, біб, товщі й т. п., надіючись близької війни. Причина цього: совєтська аґресія в Кореї. Федеральна влада в Швайцарії навіть розпорядила, щоб кожна родина мала в запасі харчі в консервних бляшанках, чи такі, що не підлягають скорому знищенню, на протяг двох місяців. Як частину тих харчів зужиється, так наказано їх доповнити. — Швайцарія, як відомо, залежна від довозу харчів з чужих країн, головно з Америки. На випадок війни, цей довіз був би неможливий.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСЬКА ВІДСТУПИЛИ З ТЕЙДЖОН

ВІДІЙШЛИ В ГОРИ ДЛЯ КРАЩОЇ ОБОРОНИ, ЗАВДАВШИ ВОРОГОВІ ВЕЛИЧЕЗНИХ ВТРАТ. АМЕРИКАНСЬКІ ВТРАТИ НЕЗНАЧНІ, — ЗАПЕВНЯЄ ГЕН. МЕК АРТУР

Токіо, 18. липня. — Уже минулої неділі можна було передбачити, що не дасться довше вдержати тимчасової столиці Корейської Республіки, міста Тейджон, важного залізничого вузла та центру американського командування й постачання. Тому заряджено евакуацію міста і вивезено завчасу все воєнне знаряддя. У вівторок рано ще чути було перестрілку між наступаючими комуністичними частинами і американськими відділами, які ще були на передмістях. Відступ був добре підготований, бо командування його надіялось ще минулої суботи, як тільки червоні війська Північної Кореї вдержались на укріпленнях над рікою Кум і почали переходити ріку в різних місцях, не зважаючи на стріли артилерії та густий вогонь з американських машинових крісів. Американські частини находяться ще близько міста, але відступають далі, в гірські околиці у віддалі приблизно 35 миль від Тейджон, бо там легче себе обороняти. — Ворог має величезну перевагу щодо чисельности: це б'ється один американський вояк проти десятьох червоних — каже ген. Мек Артур. Головне командування задумує перенестись ще далі. Тими силами, які є до розпорядимости командування, годі стримати переважаючі ворожі сили від дальшого наступу. Тому треба відступати в такі місця, які дасться легше опіпити, а гірський терен якраз надається до цього. Відворот, як подає комунікат головної квартири ген. Доґлеса Мек Артура, відбувся „в повнім порядку". В комунікаті сказано, що ворог концентрує великі сили в Чочівон, 21 миль на північ від Тейджон, де находиться друга американська дивізія. Ген. Мек Артур запевняє, що американські війська не понесли в боях великих втрат. Зате ворог поніс такі великі втрати, які не стоять в ніякій пропорції до здобутого ним терену.

ПОБОЮЮТЬСЯ КОМУНІСТИЧНОГО НАПАДУ

Мюнхен, 18. липня. — До чого доводить переляк в Европі з приводу совєтської аґресії в Кореї, можна пізнати по тім, що в Баварії серіозно дискутують про можливість нападу комуністів з Чехословаччини на Південну Німеччину. Про це не тільки говорять, але навіть пишуть у пресі. Навіть рознеслись чутки, що такий напад уже почався. В такій атмосфері живе не тільки Німеччина, але теж відчувають те саме інші країни, що ще не впали жертвою комуністично-московської аґресії.

МАСОВА ВТЕЧА ПЕРЕД НАСТУПАЮЧИМИ КОМУНІСТАМИ.

З Південної Кореї. — Кореспондент Юнайтед Прес описує, як сотки тисяч корейців втікають далі на південь з тих місцевостей, до яких наближаються комуністи. Між тими втікачами є чимало большевицьких аґітаторів та партизанів, що цілком певно залишаться у горах, як прийдеться комуністичним військам відступати назад до Північної Кореї. Як каже американська розвідка, з тими партизанами буде ще багато клопоту і ледви чи вдасться їх цілком з гір вигнати. Втікачі властиво не визнаються, що це таке комунізм, вони тільки бояться комуністів. Тільки тії що жили в Північній Кореї й пізнали комуністичну владу, втікають з переконанням, що комунізм це страшне лихо.

В КОРЕЇ ЯК КОРЕСПОНДЕНТКА, А НЕ ЯК ЖІНКА

Токіо, 18. липня. — Марґарета Гіґінс, кореспондентка часопису Ню Йорк Гералд Трібюн, дістала повідомлення з головної квартири ген. Вокера, щоб негайно опустила Корею і вернула до Токіо. Два інші кореспонденти, Там Ламберт і Пітер Калішер, які дістали подібні повідомлення минулої суботи, мають тепер дозвіл від головно-командуючого ген. Мек Артура на дальший побут в Кореї. Одначе причини, чому Гіґінс має покинути Корею, не подібні до тих, що заважили на відкликанню дозволу побуту згаданим журналістам. Головна квартира каже, що війна в Кореї є такого роду, що там немає місця для жінки на фронті, хіба тільки для медичної сестри. Проти цього протестує Мисс Гіґінс і каже, що вона не прибула до Кореї в характері жінки, а тільки воєнного кореспондента. Надіється, що ген. Вокер, командуючий суходільними силами в Кореї, її зрозуміє і дозволить їй на дальший побут. Мисс Гіґінс є одинокою жінкою-репортеркою, висланою з Америки на корейський фронт.

РАСОВА ДИСКРИМІНАЦІЯ НЕ МАЄ НАУКОВОГО ВИПРАВДАННЯ

Париж, 18. липня. — Виховна, Наукова та Культурна Організація Об'єднаних Держав проголосила звіт міжнародних знавців расової проблеми, у якому ці науковці доказують, що немає ніякого наукового виправдання на расову дискримінацію. Вчених покликано на те, щоб вони дали дефініцію, що таке є раса, зібравши погляди найвизначніших біологів, антропологів, соціологів, психологів, ґенетиків і т. п. — Вчені погодились щодо того: умові спосібности є майже у всіх народів однакові; мішанина рас не має поганих наслідків під біологічним оглядом; раса є не так біологічним фактом, як соціяльним мітом; ніяка велика модерна національна чи релігійна група не є в науковому розумінню расою. В певних обставинах усі людські групи виявляють подібні ментальні черти. Вчені є того погляду, щоб взагалі закинути вживати слово „раса', бо через це повстають грубі помилки, а заступити його словами „етнічна група".

В СВІТІ

● **Варшавські газети** пишуть, що вже зібрано в Польщі понад 18 мільйонів підписів під „Стокгольмську петицію" у справі миру. Збирали підписи 88,000 „Партизанських комітетів за мир", які відбули 95.000 мітинґів, щоб виявснити населенню значення цеї петиції.

● **Совєтизація Північної Кореї** — триває вже п'ять років, пише Дру Пірсон. Як тільки поділено Корею і встановлено границею 38 ступінь північної ширини, а північна частина опинилася під совєтською владою, зараз переведено „чистку" і вислано тисячі політичних в'язнів на „корейський сибір", себто на совєтський острів Сахалін. Там є тепер біля 50.000 політичних в'язнів на примусових роботах.

● **Генерал Джімі Дулітл**, славний з першого американського налету 16 бомбардувальниками на столицю Китаю в 1942 році, прибувши до Токіо в товаристві своєї подруги, заявив, що це його „бизнесова подорож" як екзекутивного урядовця Шел Ойл Компані.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:
На рік $10.00
На пів року $5.25
На три місяці $2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:
На рік $12.00
На пів року $6.50
На три місяці $3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):
На рік $3.00
На пів року $2.00

SUBSCRIPTION RATES:
One year $10.00
Six months $5.25
Three months $2.75
Foreign and Jersey City Rates:
One year $12.00
Six months $6.50
Three months $3.50
Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):
One year $3.00
Six months $2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПЕРЕМОГА, А НІЩО ІНШЕ

Не тільки в Америці, але всюди в світі слідкують пильно за воєнними подіями в Кореї. В зв'язку з ними большевицько-московські агенти повели по всіх країнах широку пропаганду, звернену проти Злучених Держав, ніби „воєнних паліїв", які змагають до панування над цілим світом. Хвилеві американські невдачі в Південній Кореї роздуває ця пропаганда до надзвичайних комуністичних перемог, приписуючи ці „величезні" успіхи теж і неохоті американського вояка та американського суспільства попирати „імперіялістичні" пляни Трумана та його „кліки". Советські агенції намагаються теж переконувати своїх сателітів та тих, що щойно мають ними стати, що „непереможна сила" Америки — належить до байок. Логічний висновок: триматися Москви, не пробувати від неї відступати, а хіба приступати.

Люди, що знають, чим є комунізм і московський тоталітаризм та імперіялізм, наляклались. Їм здається, що одинока сила, яку ще можна сьогодні протиставити Советам, валиться, тратить престиж в Азії й в Европі, бо не може дати собі раду з відносно невеликими комуністичними силами в Кореї.

Чи страх цей дійсно виправданий? Це факт, що американський вояк має перед собою в Кореї ворога, який є не тільки вдесятеро більшим від нього щодо численности, але теж багато сильнішим якістю модерного випосаження. Не зважаючи на це, за три тижні завзятих боїв американці багато не втратили, бо не більше як 500 вояків, що навіть не дасться порівняти з втратами у будь-яких боях, що відбувались в часі Другої світової війни і тривали три тижні. Навпаки, треба подивляти американських вояків, що вони з такими малими втратами могли так довго вдержуватись і в порядку відступати. Проте тривожитись можна, але тільки в такому розумінню, чи американці в Кореї вдержаться, коли прийдеться й надалі боротись з такими переважаючими ворожими силами. Але якраз на це дає успокоюючу відповідь генерал Доґлес МекАртур, головнокомандуючий усіми збройними силами Об'єднаних Держав у Кореї.

Як до кого, але до особи генерала МекАртура таки повинні ми мати довіря. Він хіба добре знає, що значить відступ, бо як відступав у часі Другої світової війни нераз і не з одної території. Ворог займав одну територію за другою і тріюмфував, але не надовго. Все це ми добре пам'ятаємо і знаємо. Тому не можемо брати легко його заяви, що ворог буде переможений теж в Кореї й то „в можливо найкоротшому часі". Таких заяв не пишеться легкою рукою, тимбільше, що генерал не легковажить ворога, коли каже, що ця перемога коштуватиме нас „надлюдських зусиль".

В кожній війні залежить дуже багато від „домашнього фронту". Як нарікає американський вояк в Кореї, що не має відповідної зброї й охорони, то це зрозуміле й природне, бо того всього він дійсно не має, а тільки щойно може мати. Але що за розум підкопувати мораль нації, нам, у запіллю? Ми є у війні, яка не сміє покінчитись нашою поразкою, бо це була б поразка демократії й усього вільного світу. В той бік спрямуймо наші думки і тільки в цей бік. Об'єднані Нації й Злучені Держави не сміють уступити Совєтам ні на один крок, а заява генерала МекАртура повинна бути здійснена на 100%. На престижі повинні втратити остаточно тільки кремлівські тоталітаристи і агресори, а не демократії. В Кореї мають виграти Об'єднані Нації, а Совєти програти, — іншого виходу нема.

Питання нової світової війни

У зв'язку з теперішньою війною в Кореї чи не кожна людина в світі ставить собі те саме фатальне питання: буде чи не буде нова світова війна? Єдина людина, що могла б дати на це питання конкретну відповідь, є Сталін зі своєю злочинною клікою в Кремлі, бо тільки від них та від їх дальшого поступування ця війна залежить. Інше діло, що розвиток подій може вихопитись з-під контролі і піти „своїм порядком". Так уже нераз було в історії. Проте, беручи до уваги факт, що справа війни або миру залежить від дальшої поведінки Советів, люди, намагаються зробити з цього та інших наявних фактів відповідний логічний висновок. Власне на цій підставі високі дипломатичні і військові експерти в більшості країн світу приходять до висновку, що світової війни в цьому році не буде, бо Сталін до неї ще не готовий.

Під цим оглядом журнал „Ю. С. Ньюз енд Ворлд Ріпорт" робить у виданні з 14. липня інтересний перегляд світової опінії, головно військовиків і дипломатів.

В західній Німеччині, де перехрещуються східно-західні противорічності військові і дипломатичні знавці вважають, що світової війни в цьому році не буде, бо Совети до неї ще не цілком приготовані та ще бояться атомової зброї і американського воєнного потенціялу. Знавці вважають, що коли б Росія вже була готова до великої війни, вона не заходила б собі з Кореєю, відносно малою подією алярмуючи світову опінію і американську воєнну готовість, але вдарила б відразу на свій головний об'єкт — Західну Европу, у виразному напрямку до Англійського Каналу. Західна розвідка, вважаючи війну в Кореї можливим тільки намаганням відвернути увагу від Европи, пильно стежить за советськими рухами на европейському театрі, але нічого підозрілого не може ствердити. Совети мають в Німеччині 350,000 військ, з того 250,000 готових до бою, зорганізованих в 30 дивізіях, з яких тільки 21 є механізовані. Таку силу не вважається за достаточну, щоби Совети могли поважитися з нею на похід до Каналу. Хоча ці війська відбувають тепер підозрілі воєнні вправи разом з Балтійською фльотою, спостерігається теж деякі інші підозрілі рухи, але вони сумарично не дають причини до підозрінь, що Совети підготовляються до безпосереднього наступу на Европу.

Ставиться в сумнів теж можливість нападу на Югославію, хоча болгарські війська якраз тепер „вправляються" на її кордонах. Військовики вважають, що Югославія сама була б в стані здержати комбінований напад Болгарії, Румунії і Мадярщини, а Совети, маючи досвід з американської рішучости в справі Кореї, навряд чи рискували б своєю участю в такому нападі, не маючи вже цілком готових плянів і підготовки до нової світової війни.

Війну в Кореї тут оцінюється як засіб, а не ціль. Совети і їх китайський сателіт цілком певно будуть дальше піддержувати „корейців", забезпечуючи їх вповні зброєю і „добровольцями" на прикладах війни в Еспанії. Самі німці дуже стурбовані подібністю положення в Німеччині. Совети можуть в кожній хвилині почати „громадську" війну теж тут, а західні алянти навряд чи на таку евентуальність достаточно приготовані, бо сама Західна Німеччина чи не більше безборонна, як була Південна Корея. Головну небезпеку у зв'язку з Кореєю добачується тут в можливості, що Совети подбають про максимальне заангажування американських сил, на чому сильно потерпить оборонна підготовка Европи. Можливо, що це було головною советською ціллю в Кореї, але це тільки потверджувало б здогад, що світової війни в цьому році ще не буде, але натомість затягнеться війна в Кореї.

Подібні думки і переконання висловлюється теж у французьких військових та дипломатичних колах. Там насамперед вважається, що війна в Кореї буде довга і затяжна та коштуватиме Америці багато труду і жертв, в кожному разі більше, ніж це могло початково здаватися. Американську акцію в Кореї розцінюється тут по ворожбитській мудрості: вона або приспішить, або відложить світову війну, якої французи все таки не сподіваються в цьому році. Вони теж не думають, щоб з корейської війни могла розвинутися світова. Крім того, французи вважають, що до світової війни ще не готові ані Советський Союз, ані Америка. Між іншим інтересно, що неготовість Советів до нової війни французи добачують у великій мірі у внутрішньо-советській слабості та в самому настawленні народів Советського Союзу.

Щодо Кореї — французи вважають, що Совети продовжуватимуть допомагати їй зброєю, але не вояками. Це не значить, що корейські большевики такої допомоги не дістануть з величезного комуно-китайського резервуару. На це вказувала б теж шалена пропаганда за „Азію для азійців", що її тепер веде Москва. Французи, знаючи комуністів та їхні доктрини, вважають, що Москва продовжуватиме свою підривну роботу в світі та розкладати народи знутра, ніж рискувати світову війну, якщо немає абсолютної певности на її виграння.

Англійські військові і дипломатичні кола висловлюють переконання, що Америка, при відповідних зусиллях, може вирішити корейську війну протягом кількох місяців, але вони теж не сподіються, щоби з тої війни вив'язалася світова. Вони теж не сподіються світової війни в 1951 році, відмовляючись висловлювати свою думку щодо можливостей опісля. В кожному разі британська опінія переконана, що події в Кореї є ділом советської стратегії та що сама Корея далеко не є їх ціллю. Тут сподіються дальшої советської акції, евентуально теж комуністичного десанту на Формозі, але побоюються, щоби президент Труман і секретар оборони Джансон не допустилися помилки та не звернули цілої своєї уваги на тихоокеанський простір, занедбуючи атлянтійський.

Американські військові кола на Далекому Сході вважають теж, що Корея дасть їм кілька місяців важкої роботи, але теж не припускають можливости негайної світової війни, хоча теж її не виключають. Вони вважають, що Москва сподівалася на швидку перемогу в Кореї, що дало б їй важливу стратегічну користь і здескредитувало б Америку в очах інших загрожених народів. Загально вважається, що швидка і рішуча акція Америки в Кореї була несподіванкою для Кремля та що він навряд чи очуняє з неї так скоро, щоб хотів ще в цьому році почати нову світову війну.

Микола Чубатий.

Український націоналізм — ідея та люди

I.

Міжнародне положення стає з кожним днем більше напружене. Світ наближається до кризи, серед якої напевно знов стане актуальною справа остаточного визволення українського народу. Український нарід по цім боці залізної заслони мусить бути приготованим на грядучі події, щоб Україну знов не стрінула така катастрофа, яка стрінула його по Першій Світовій Війні.

Світова криза та українці.

Доля українського народу зв'язана нині з демократичним табором світу, дарма, що в цьому таборі ще нині нема належного зрозуміння української справи, дарма, що навіть Америка, традиційний покровитель поневолених, ще нині не віднайшла у своїй офіціяльній політиці свого власного інтересу в розбиттю російської тюрми народів та у визволенню України враз з більш десятками інших народів з-під російської деспотії, червоної та білої. Віримо, що таке зрозуміння і в американській офіціяльній політиці прийде скоро, коли тільки виразно стануть проти себе Москва і Вашингтон.

Рішальними одначе у формулуванні всесвітньої політики визволення України не будуть урядовці американського департаменту стейту. Рішальним буде тільки сам український нарід. Стане український нарід по цій стороні греблі сконсолідованим політичним чинником, стане український нарід по тамтім боці залізної заслони революційною силою, так скоро політика американська, британська та других західних народів поставиться прихильно до справи визволення українського народу. Буде українство на вигнанню розсварене поміж собою та розбите, не потрафить український народ в часах зудару стати активним чинником на рідних землях, так справа України може скінчитись знов трагічно. Одно є певне, що коли українство на рідних землях захопить владу, коли українство поза рідними землями виступатиме як гідна національна група, не буде нині серед демократичного світа такої влади, що йшла б походом на Україну, щоб її знов впакувати в тюрму російського царства. Проти України волючої за свою волю Америка напевно походом не піде.

Велике довір'я — велика історична відповідальність.

Все це накладає на українські політичні сили та на їх провідників величезну, історичної ваги, відповідальність за долю батьківщини. Стануть вони для неї Мойсеями чи Геростратами. Почуття відповідальности перед історією та перед поневоленою страждаючою Україною мусить бути тепер у кожного українця поза Україною дуже чутке. Зокрема це почуття відповідальности мусить бути дуже вигіжнене серед провідників того табору, що поміж світовими війнами ніс прапор боротьби за Україну та який український нарід обдарував величезним довір'ям. Маю на думці табор українського націоналізму, який розумію не як вузьку політичну партію, але як могутній рух, що опановував уми та серця українського народу на девятьдесять відсотків болай всюди там, де була змога політичне обличчя українства розпізнати.

Український націоналізм як ідея опановував майже всеціло ціле українське населення Західної України. Поміж двома світовими війнами ледви чи найшовся б „якийсь член легального УНДО-а, що в українському товаристві відпекувався би від такої націоналістичної ідеї. Націоналістами були на ділі не тільки зорганізовані націоналісти, але маси, члени легальних партій, а навіть бувші соціялісти інтернаціоналісти.

Недавно стрінув я в Ню Йорку старенького скитальця, мого приятеля зі Львова, що впродовж цілого свого життя був правовірним соціялістом, колись навіть виразним інтернаціоналістом. Старенький соціяліст живе нині в дуже прикрих матеріяльних обставинах. Одначе в розмові зі мною, коли зійшла мова на мізерію життя для українського інтелектуала на скитальщині, колишній інтернаціоналіст сказав таке: „Та це все вже якось знесеться б, одначе одна думка не дає мені спокою, що мої внуки тут в Америці винародовляться та пропадуть для України". Чи це не на сто відсотків думки націоналіста?

Націоналізм перекинувся скоро на Карпатську Україну, коли там 1939 року засвітило сонце волі та скоро став тою ідеєю, що найбільше зрозумілою мовою говорила до „пораненого брата" українця на Закарпатті, а саме, щоб українець був господарем на рідній землі. Націоналізм серед українців поміж двома світовими війнами покривався з поняттям патріотизму, а хто ж з членів свідомої вже української нації не хотів би бути патріотом.

Націоналізм як реакція на український соціялізм 1917-1920 рр.

Динамічний зріст націоналізму появився серед українського народу як природна реакція проти соціялістичного інтернаціоналізму, так модного в часі української революції 1917-1920. Соціялізм з глибокими міжнародними сентиментами став провідним помічним чинником в часі тодішньої визвольної боротьби. Український соціялізм усіх напрямків був ортодоксійним та ставив солідарність робітників українських з робітниками сусідних народів, зокрема російських, вище національної солідарности українців різних соціяльних кляс. Крилата фраза про спільність інтересів російської та української демокра-

(Докінчення на стор. 3-тій).

Ольга Мак. Авторські права застережені!

„ЄЖОВЩИНА"

(Уривок з автобіографічних матеріялів).

42)

Однак, діставши листа, негайно йду до директора школи і інспектора Народньої Освіти, прохаючи відпустки. Мені довго відмовляли, посилаючись на кінець учбового року і наближення іспитів. Але я заявила, що таки поїду, без огляду на наслідки самовільного залишення роботи. Тоді вони згодились.

Те, що пані Г. писала про неможливість дістати квитки на поїзд, була правдою, і коли б не звязки і знайомства батьків моїх учнів, то я до Києва так би і не дісталася. В поїзді їхали переважно військові та високі достойники в урядових справах.

В Києві, на своє здивування, застала свекруху. Вона вже знала правду, але трималася досить мужньо, хоч дуже постаріла і осунулась. Решті жінок засуджених не вдалося дістати квитків на переїзд, і вони просили через свекруху зробити все можливе у справі їхніх чоловіків.

Але зробити щось було майже неможливо. Ми приїхали зарано, і справа ще до Верховного Суду не прийшла.

— Не обзнайомившись з актами, я сам нічого не знаю, — сказав наш адвокат. — Але, коли б я і знав, то вам теж нічого не зміг би сказати: це є урядова таємниця. Одне тільки, що можу пообіцяти на слово честі, що зроблю все можливе, щоб вашого чоловіка урятувати.

Потім він подає нам адреси кількох ліпших адвокатів, котрим радить доручити оборону решти засуджених.

З тим я вернулася до Р., а свекруха поїхала додому продавати будинок, щоб мати гроші на різні непередбачені видатки.

Шкільний рік скінчився, і в школах почалися іспити. Роботи було багато. Звісток з Києва не було ніяких, і на висланий лист адвокат не відповів.

Одного дня мене покликали до кабінету директора.

— Ось, що товаришко Мак! ...Я маю з вами дуже поважно поговорити... Ви, звичайно переконані, що ваш чоловік є невинний. Але думка нас не зобов'язує. Натомість офіційна думка, з котрою ми повинні числитися, є така, що ваш чоловік є ворогом народу і має за собою такі тяжкі провини," що його постановили знищити фізично. Знаючи вас, як прикрасного педагога і добросовісного працівника, я хотів би вас остерегти перед тими поважними неприємностями, що виникають для вас у зв'язку з вашим чоловіком...

— Неприємностями?!! — здивувалася я. — Але ж, товариш директор, чи ви забули постанову уряду про те, що винними вважаються тільки самі заарештовані, а не члени їхньої родини!...

— Це, бачите, так... Але це торкається тих, хто був заарештований ще за Єжова. Тоді було багато різних помилок... Одначе, арешт вашого чоловіка вже не є помилкою, тим більше, що це є справа повторна. Є також неправдоподібним допускати, щоб ви, живучи разом, нічого не підозрівали про контрреволюційну діяльність вашого чоловіка, бо ви — жінка інтелігентна і розумна...

— Що ви хочете тим сказати?...

— Я цим ще покищо нічого не хочу сказати, але коли б ви схотіли мене послухати, — а я зараз говорю з певного доручення! — то я порадив би вам негайно зректися свого чоловіка через пресу, а потім піти до ЗАГС-у і взяти розвід. Прізвище також змінити на ваше дівоче.

— Товариш директор! — скипаю всередині холодною лютою. — По-перше, на такі зречення минула мода, і їх не визнають...

— Ваше визнають, — перебив мене директор. — Я ще раз підкреслюю, що говорю з певного доручення...

— А по-друге, — говорила я далі, не звернувши уваги на його слова, — я не маю морального права наносити останній удар людині, від котрої за дев'ять років спільного життя не бачила нічого, крім добра і любови!

— Забуваєте, що тепер поняття моралі оцінюється державними інтересами...

— Можливо! Але я не можу себе до того наломати. Скажу більше: коли б навіть ми з чоловіком не могли жити і подали б заяву на розвід, то в такий для нього момент я би ту заяву забрала назад!

— Я бачу, що ви собі цілком не усвідомляєте небезпеки, яка нависла над вами!...

— Помиляєтесь, товаришу директор!...

— А діти?...

Секунду думаю, а потім відповідаю:

— Все одно! Хай вони ліпше виростуть круглими сиротами, ніж би потім мали докоряти мені, що я зганьбила пам'ять їхнього батька, котрого вони вже пам'ятають і люблять.

— Це ваша остаточна відповідь?

— Так!

— А я вам даю ще час до завтра: передумайте цю справу.

— Дякую, але це дареміe!

Через два дні після того в місцевому часописі з'явилася стаття, в котрій анонімний автор обізвав мене шкідником і паразитом і доводив, що вся моя робота в школі була „злочинним пожиранням державного гроша", оскільки мої учні від мене нічого не навчилися.

„Таких „учителів" треба гнати поганою мітлою від справи виховання нашої молоді, і ми дивуємося тільки, куди дивилася дирекція школи і інспектура Народньої Освіти, тримаючи впродовж двох років Ольгу Мак у своїй педагогічній родині".

А ще одним днем пізніше мене повідомили офіційно, що я „під тиском громадської думки" є звільнена з посади...

Одночасно дістала я наказ — звільнити „незаконно займане мешкання", котре підлягало зарядові адміністрації інституту, і на яке я з арештом чоловіка стратила право.

Всю безвихідність мого становища могла би зрозуміти хіба та людина, котра знає життя Советського Союзу.

Мешкальнева криза взагалі була страшна, і людей здебільша забезпечували мешканнями підприємства, в яких вони працювали. Всі інші мешкання були в розпорядженні Житлових Управлінь і розподілялися між партійцями і високими урядниками. Всі установи, куди я не зверталася, мені категорично відмовляли і обіцяли відмовляти далі. За приватне мешкання не могло бути мови, а до свекрухи я також не могла їхати, бо вона мешкала в прикордонній смузі і мене туди не пустили б.

Повідомлення УКК в справі „Голосу Америки"

Радіопересилання контрольованого державним департаментом офіціяльного „Голосу Америки" в українській мові продовжують бути предметом негативної оцінки всього українського загалу по цей бік океану. Українське громадянство однодушно стверджує, що ці радіопересилання розминаються зі своєю ціллю і своїм призначенням, та замість приєднувати українських слухачів до справи Злучених Держав і демократичного світу, вони викликають тільки нові сумніви. На це наводиться багато переконливих доказів. Одним з головних аргументів негативної оцінки українських радіопересилань видвигається закид, що вони промовчують факт національного поневолення України совєтською Росією. З того робиться висновок, що американський уряд, ставлячись негативно до комуністичної диктатури, одночасно не виступає проти традиційного російського імперіялізму, нехтуючи тим самим основним принципом американської демократії про право кожного народу на самовизначення.

Український загал, непоінформований належно про передісторію включення українських радіомовлень в „Голос Америки", про їх керівництво та ведення, робить відповідальним за такий стан теж Український Конгресовий Комітет. Тому УККомітет вважає за необхідне подати до загального відома такі, вияснення:

1. З хвилиною створення „Голосу Америки", Український Конгресовий Комітет почав негайно відповідні заходи, як в державному департаменті так і в Конгресі, щоби в його радіопересилання були включені теж українські програми. Початково ці заходи натрапляли на серіозні труднощі, аж вкінці в травні 1948 року, керівник „Голосу Америки" повідомив Президію УККомітету, що справа українських радіопересилань остаточно вирішена позитивно та прохав дальшої співпраці в їх організації, зокрема в доборі відповідного персоналу для їх ведення.

2. Після позитивного вирішення справи включення в „Голос Америки" українських радіопередач, керівництво цеї урядової агенції запропонувало УККомітетові предложити бодай п'ятьох кандидатів, які могли б творити штаб українського відділу. Від кандидатів вимагалося, щоби вони були американськими громадянами, мали бездоганне знання української мови зі знанням української під-совєтської говірки, мали відповідну журналістичну освіту та, по можності, практику радіомовлення. У вимкових випадках кандидатом міг бути теж не-громадянин. УККомітет подав відповідну кількість кандидатів на працівників, щоби дати керівництву „Голосу Америки" можливість більшого вибору, як теж запропонував відповідних знавців на членів оціночної комісії, які мали б ствердити кваліфікації запропонованих кандидатів.

3. Керівництво „Голосу Америки" відкинуло кандидатури запропоновані УККомітетом, за виїмком двох, доповнило оціночну комісію іншими людьми, та прийняло до ведення українського відділу „Голосу Америки" осіб, які не мали жадного відношення до УККомітету, — підпорядковуючи їх спільному керівництву російського відділу.

4. Не зважаючи на це, УКК, доцінюючи сам факт створення українського відділу при „Голосі Америки", уважав своїм обов'язком слідкувати за характером їх передач та давати державним чинникам свої завваги та пропозиції для їх постійного поліпшування. Недомагання, які почали проявлятися в українських програмах від самого початку, УККомітет вияснював початковою фазою їх розвитку. Проте, всі зусилля УККомітету для їх поліпшення а саме, кількакратні інтервенції в керівництві „Голосу Америки", залишилися без помітного результату. Керівники „Голосу Америки" признавали слушність завваг, але стверджували, що суттєві зміни в українських радіопередачах залежать не від них, тільки від державного департаменту.

5. У висліді, УККомітет в квітні ц. р. звернувся окремим обширним меморіялом до державного департаменту, вияснюючи та доказуючи фактами недомагання української програми в „Голосі Америки", а навіть її шкідливість для американської справи, як теж основно інформуючи про загальну українську опінію в цій справі. Тоді УККомітет дістав обіцянку, що всім цим критичним заввагам буде приділена належна увага та щобудуть переведені відповідні зміни, головно відносно унезалежнення українського відділу від російського та поширення української тематики в радіопередачах.

6. Досі стверджено в українських радіопередачах тільки дрібні, незначні поліпшення, але далеко не суттєві і не найважніші.

7. Подаючи отсе до відома українському громадянству в Америці та поза нею УККомітет вважає, що він виконав свій обов'язок в цій важливій справі і тому за дотеперішні недомагання в українських радіопередачах „Голосу Америки" не поносить ніякої відповідальности.

Не зважаючи на це, УКК буде й на далі вживати відповідних заходів і старань у тому напрямі, щоби українські радіопередачі в „Голосі Америки" вповні унезалежнити від російських впливів, надати їм українську тематику і таким чином зробити їх успішним знаряддям американської свободолюбної пропаганди серед українського народу.

Клітина ОПДЛ в Ню Йорку

Об'єднання Працівників Дитячої Літератури (ОПДЛ), яке через переїзд української скитальчої маси та своїх членів з Европи за океан припинило часово свою діяльність, починає наново організуватися й активізуватися. Поруч клітини ОПДЛ в Торонто (Канада), яка видає періодичну бібліотеку юного читача „Євшан-зілля" (перший випуск появиться незабаром у продажі), на початку червня ц. р. постав у Ню Йорку ініціятивний гурток з колишніх членів ОПДЛ, який почав підготову до організації й активізації такої клітини й у цьому найбільшому скупищі української еміграції в ЗДА.

Підготовна робота ініціятивного гуртка ОПДЛ полягає на вишукуванні давніх членів цієї установи, які живуть на терені Ню Йорку й околиці, притяганні нових членів з лав письменників, мистців, педагогів, літературо- і мистецтвознавців, врешті членів-прихильників і членів-добродіїв з найширших кіл українського громадянства, які мають зрозуміння й яким дорога справа виховання найменшого й молодого українського покоління, а тимсамим і майбутнє української нації. Після підготовчої стадії, проведеної ініціятивним гуртком, буде скликане ширше зібрання зацікавлених осіб для остаточного оформлення клітини ОПДЛ в Ню Йорку, що як самостійна й незалежна одиниця для збереження суцільности нашого літературно-мистецького життя існуватиме при Літературно Мистецькому Клюбі в Ню Йорку.

Нюйорська клітина вестиме й підготову до Загальних Зборів ОПДЛ, бо після покликання до життя клітин тієї інституції й у інших осередках української еміграції в різних країнах її поселення, відбудеться кореспонденційним шляхом оформлення централі й вибір центральних органів цієї установи.

Тому, що чоловим завданням ОПДЛ є не тільки концентрація для справ дитячої літератури живих людей, але й концентрація мистецькотворчої й видавничої дії, нюйорська клітина ОПДЛ ширитиме й змагатиме до реалізації ідеї створення Центрального Видавництва Дитячої Літератури, загально - української установи, яка існувала б при ОПДЛ і поставила б справу дитячого видавництва поза й понад групові, реґіональні, партійні чи віровизнаневі ґетта в загально - національну площину. Це запевнить дитячим виданням високий мистецько - естетичний християнсько - моральний і національно - виховний рівень. Поширити цю ідею поміж українським громадянством і надати їй реальний вияв буде теж одним із завдань нюйорської клітини ОПДЛ.

Врешті ця клітина змагатиме й до придбання необхідних для ведення видавничої діяльности фондів шляхом організації передплат, кольпортажу видань, вишукування меценатів - добродіїв та фундаторів літературних конкурсів, притягання до співдії українських громадських і фінансових інституцій та окремих людей і т. п.

В усіх справах, зв'язаних з ОПДЛ (зголошення давніх і нових членів з мистецьких, педагогічних і наукових лав та широких кіл громадянства, подавання нових ідей, думок, проєктів і плянів, заяви про готовість фондування конкурсу з дитячої літератури й інше) звертатися на адресу:

Wolodymyr Barahura
730 E. 9 St. Ap. 21,
New York City, N. Y.

якому ініціятивний гурток часово доручив вести свої аґенди.

В. Б.

З ПОЖОВКЛИХ ЛИСТКІВ

ЩО ПИСАЛА „СВОБОДА" 50 РОКІВ ТОМУ?

5. липня 1900 р.

ВІСТИ З КАНАДИ: УКРАЇНЦІ ПОЗБАВЛЕНІ ПРАВА ГОЛОСУВАННЯ.

Наскільки можна довідатися з канадійських часописів, іміграція наших галичан і буковинців до Канади майже така численна цього року, як була в минулих двох роках. Майже увесь народ осідає в околицях Едмонтону, а тільки мала частина мала поселитися в Ростгерн, у Саскачевані. Вісті про цьогорічну колонізацію наших людей може подати докладно тільки комісар іміграції, українець К. Геник. З часописів годі щось певного довідатись,

Консервативна партія в Манітобі ухвалила в своїм провінціональнім соймі два дуже важні закони: закон виборчий і закон прогібіційний. Важне для наших людей в новім виборчім законі є те, що новий закон позбавляє українців і духоборів права голосування на 7 років. Інші народності можуть голосувати тоді, коли вміють читати й писати бодай в одній з тих мов: англійській, французькій, німецькій, або ісляндській.

На полі церковнім замітна діяльність цареславних батюшків, які баламутять наш нарід на всі заставки. Може б Хвальна Редакція „Свободи" постаралася для нас за українського священника. — В. Стадник, Сифтон, Ман.

З УКРАЇНСЬКОГО ШКІЛЬНОГО РУХУ В ЗДА.

В українській школі в Джерзі Сити відбувся в неділю 1 липня попис 73 шкільних дітей у приявности великого числа батьків і гостей. Всі дивувалися, як діти гарно відповідали на питання з релігії, біблії, історії природи, географії, як плавно читали, деклямували по українськи. Старші дівчата відіграли на піяні одну церковну і одну світську пісню при участи місцевого хору, яким управляв дяковчитель А. Зволинський.

Дня 4 липня буде влаштована в Кротон Парк поза Ню Йорком прогулька, в якій візьмуть участь шкільні діти й старші з Джерзі Сити, Ню Йорку, Бруклина й Йонкерс.

О. С. МАКАР ІДЕ ДО ЕВРОПИ.

В суботу рано, 30 червня відїхав до Европи на 3-місячний побут о. Степан Макар, щоб відвідати Рідний Край та свою родину та побачити виставу в Парижі й головніші европейські міста. Особисто попрощали його перед всіданням до корабля оо. А. Вончевський і П. Тимкевич та п. Д. Пирч.

УКРАЇНСЬКА КРАМНИЦЯ В ШАМОКІНІ.

Великий компанічний склеп, який приміщений під ч. 327 Шамокін Ст., в Шамокін, Па., це найбільший „руський штор" в Америці. Заложений ще в 1889 р., а тепер побільшений, украшений і ново уладжений. Новий великий дім, котрий купила компанія в 1896 р. за $18,000, доводить, що може робити спільна праця. Місячний оборот $2,000. Заряджує ним Теодор Федько.

Український націоналізм—ідея та люди

(Докінчення зі стор. 2-гої).

тії проти одної та другої буржуазії була в тих часах доволі популярна. Саме ця фраза, наївно сприймана в Україні, завела Україну в російсько-большевицьку неволю. Одним словом український соціялізм років 1917-1920 завдяки своїм інтернаціональним сентиментам не здав іспиту зрілости. Він став винуватцем української національної трагедії хочби тому, що соціялісти були тоді при владі та не допускали до влади несоціялістів, не говорячи вже про українців вищих суспільних кляс, хочби гарячих патріотів.

Безперечно, що по другім наступі російських комуністів на Україну 1919 прийшло деяке опамятання та українські соціялісти стали витягати науку з важкого національного досвіду. Минулого одначе вже не можна було відробити. По українській державі лишилася тільки традиція та державний центр опертий на традиції влади на рідних землях. Державний центр з традиціями соціялізму пішов на вигнання, а українські маси пішли за націоналізмом. Такий стан ми застаємо теж нині у вельми критичні часи для української нації.

Хто нині відповідальний за майбутнє України.

Два чинники є нині відповідальні за майбутнє українського народу — державний центр як формально-правна позісталість по українській державі та націоналізм як динамічна ідея, що фактично кермувала духово українські маси впродовж десятки літ та й ще нині є політичною вірою подавляючої більшости українців поза Україною та найбільше активних революційних мас в Україні. Ці два чинники несуть нині перед історією відповідальність за майбутнє українського народу.

Державний український центр це конкретні люди, носії державної традиції. Натомість націоналізм як ідея захопила мільйони. Вона потребувала проводу перед Другою світовою Війною, вона потребує проводу й нині, щоб динамічну силу націоналізму як ідеї зробити могутною силою національної визвольної революції. І тут саме ми стрічаємося з трагічним фактом, що український націоналізм не потрафив досі витворити такого проводу, який відповідав би динаміці націоналістичної ідеї.

Криза проводу зорганізованих націоналістів.

Недавно на сторінках одного заокеанського журналу порушено питання: чи український націоналізм переходить кризу? Призадуматися над ролею українського націоналізму зокрема приневолює нас факт, що зорганізовані українські націоналісти переходять дійсно важку кризу та дають багато доказів на це, що вони досі не були в силі вилонити зі себе авторитетного проводу, а тим самим теж вони як одна чи більше націоналістичних партій серед українського народу не в силі відіграти конструктивної ролі в критичних часах, перед якими стоїть український нарід. Ледви встигне один провідник сяко-тако улаштуватися на свому провідному становищі, являється вже контракандидат на його місце та підготовляє переворот. З другого боку українські націоналісти не мали щастя до такого проводу, який зрозумівши, що він в даних обставинах не в силі сповнити своєї ролі, добровільно уступив би. Результатом того є перманентна боротьба лідерів, що витворює перманентну домашню війну серед українського націоналізму. Одним словом зорганізований український націоналізм не здав іспиту зрілости. Здала його натомість ідея націоналізму серед українських мас, що в часі поміж двома світовими війнами та в часі другої світової війни прямо змела з лиця української землі всякі інтернаціональні ідеології та стала могутною революційною силою часто одначе без відповідального проводу.

(Докінчення буде).

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Новинки з совєтської преси)

ОРДЕН І ЗВАННЯ

Відома справа, що большевики, аби придбати собі симпатію в народі і тісніше пов'язати з собою хоч певну верству суспільства, від певного часу особливо щедро розсипають позолочені медалі, різні вигадані звання, нагороди. Недавнім часом в програмі „позолочування" нагороджено орденами і медалями групу китобоїв фльотилі „Слава", що вернулася з Антарктики. Кілька днів потім „за видатні заслуги в галузі навчання дітей" (за яничарення) нагороджено „званням заслуженого вчителя школи УССР" групу 11 учителів різних областей УССР. Приблизно ж в тому часі Гречуха вручив ордени „мати-героїня" і грамоти президії верховної ради СССР групі матерей, які народили і виховали по 10 і більше дітей. Але чи цей хитрий захід виправдається?..

„ЗОЛОТОПАГОННИКИ"

Формально першим зворотом назад до старих російсько-імперіялістичних традицій в червоній армії було впровадження широких на долоню пагонів та обов'язку козиряння перед офіцерами. Від того часу совєти загналися далека назад, і перестигли, мабуть, ті „здобутки", що їх осягнено впродовж соток років в царській Росії. Останнім часом особливо наполегливо поширюється культ „національних героїв", які „доблесно" послужили своїм імператорам — царям-самодержцям — в справі розбійницького поширювання меж „необ'ятної родини", спеціяльно культ Суворова. Совєтську армію побудовують за старими зразками, на касті „заслужених героїв" — офіцерів. До київського Суворовського училища (кадетський корпус, приймають перші усього синів совєтських офіцерів. Тільки незначний відсоток місць залишений дітям робітників і селян. Програма виховання і навчання — та сама, що й за царя, додано хіба тільки доктринерські виклади „марксизму-ленінізму". Суворовське училище відгороджене від міста, а робітничі діти, як це довідуємося з совєтських газет, мають стільки права, що через мур приглядатися, як забавляються їх ровесники — майбутні „панi-можновладці".

ВИЇЗД В РОСТОВСЬКУ І СТАЛІНГРАДСЬКУ ОБЛАСТІ

Київська контора „Гідромеханізації" розписала в газетах оголошення прийому на курси зі зобов'язанням виїзду на працю в Ростовську і Сталінградську області для шоферів, будівельників, трактористів, електромонтерів, механіків, мотористів, екскаваторників тощо. Набирають молодих людей в віці 18-35 років. До яких робіт призначають набраних в Ростовській і Сталінградській областях — про це нічого не сказано.

(У. Думка)

ЛИСТИ З АМЕРИКИ

10. Про те, як ставити питання

Уже кілька тижнів ми пишемо в цих статтях про те, як зробити так, щоб чужинці краще розуміли Америку. В наступних статтях ми будемо поступово, одно за одним, розглядати ті дивні уявлення про наше життя, що існують закордоном і покажемо, як можна виправдити їх, лише пишучи прості, правдиві листи.

А зараз ми поговоримо про що інше. Важлива річ розповідати, але й не менш важливо й слухати. Ми повинні говорити нашим друзям закордоном про Америку, але в той же час повинні виявити цікавість і добру волю, запитуючи наших кореспондентів про їх країну і про те, як вони живуть.

Запитання часто буває не тільки початком дискусії, але й справжнього розуміння. Воно веде до дружби і взаємної симпатії. Хтось може не хотіти слухати інших, може бути в поганому настрої, або втомлений. Раптом він чує, що хтось з цікавістю питає про його переживання, клопоти, наміри. Він знову починає слухати, а потім починає говорити і взаємини знову налагоджуються.

Американців часто обвинувачують у тому, що вони надто багато задаються. Коли наші вояки під час війни були за океаном, їм так хотілося як найбільше розповісти про свою хату, свою родину і свою країну, що вони забували про інтереси інших людей. Пишучи листи, можна теж легко засвоїти собі таку звичку — надто тоді, як є так багато сказати, коли треба відповісти на багато помилок і непорозумінь.

Отже, чи не було би добре, включити в наступні листи кілька запитань? Можна спитати: „Як же Ви тепер живете?" або „Як справи з цінами, чи вони ростуть, чи падають? Як з освітою дітей? Що думаєте робити під час відпустки? Що пишуть про Америку Ваші часописи?"

Такі питання можуть збудити цікавість до листування і воно поважнішає. Можливо, хтось давно хотів щось написати або сказати, та ніяк не міг викласти своїх думок на папері, а тепер, після того, як задано питання, він просто й натурально це напише.

Може і Вам зададуть низку питань, а на деякі Вам і відповісти буде важко. Наприклад, запитають Вас: „Як Ви поясните всі числові дані, що показують, що у Вас є безробіття?" Або: „Що то значить, що ми тут постійно чуємо про те, що Америка плянує війну?"

В таких випадках Загальна Рада буде рада допомогти. Напишіть до нас:
Common Council for American Unity, 20 West 40 St., New York, пришліть нам листи, в яких є цікаві питання про Америку, або критика тутешнього життя. Відповіді, що дасть Загальна Рада, будуть цікаві не тільки для одної особи, але й для багатьох.

Це є стаття, з серії щотижневих статтей, що тепер поширюються Загальною Радою Американської Єдности, щоб допомогти американським громадянам поширювати правду про Америку по всьому світі. Напишіть до редактора, або до Загальної Ради:
Common Council for American Unity, 20 West 40 St., New York, якщо у Вас є якісь питання або побажання до того, як зробити приватні листи закордон ще могутнішою зброєю у поході за правду.

Українська музика в центрі Москви

Недавно тому в Москві закінчився 4-тий пленум спілки совєтських композиторів СССР. Одним із центральних проблем на пленумі був творчий звіт правління спілки совєтських композиторів УССР. Таким чином річний дорібок совєтських композиторів України попав в огонь найбільш нахабної критики.

По пленумі в пресі появилася коротка стаття музичного критика — І. Нестьєва, яку можна вважати вироком пленуму на сучасну підсовєтську музику в Україні. Нестьєв приязно відізвався про твір київського композитора Гомоляки — сюїту „Закарпатські ескізи" для симфонічної орхестри. Для нього особливо інтересна друга частина сюїти „Сплав лісу". Нестьєв подивляє Гомоляку за те, що він сміливо переборов труднощі і небезпеки своєї романтичної професії, „прекрасно передав трудовий порив совєтських людей". Далі, Нестьєв у статті приплескує каяттю і капітуляції перед вимогами партії Б. Лятошинського, відомого київського композитора. Предявлена Лятошинським на пленум спілки „Танцювальна поема" переконала Нестьєва, що Б. Лятошинський „позбувся помилок" Все таки, розгрішення композитор дістав тільки умовне. Критика, схваливши його „Танцювальну поему" за прагнення подолати колишню скованість, надмірну ускладненість та суб'єктивістську замкненість свого мистецтва", водночас нагадує, що „в минулому композитор не раз помилявся", а тим самим остерігає, щоб бува в майбутності не трапилися подібні „помилки".

Гостру відправу за свою творчість отримав львівський композитор і дириґент Микола Колесса. Його перша симфонія, програмовий твір, написаний до десятиріччя „возз'єднання України", не вдоволила партійної критики. Правда, йому признали вміння володіти оркестровими фарбами, тонке чуття гармонії і розуміння народнього кольориту західньо-української музики, але скартили за невміння „реалізувати свій програмовий задум". Нестьєв каже: „На фоні намальованих автором краєвидів, посвоєму привабливих, національно-самобутніх, не почувається сильної духом, вольової людини - перетворювача природи".

„Гуцульська рапсодія" Г. Майбороди і „Рондо юнаків" С. Людкевича „заслужили" тільки всього уваги, що їх визнано „життєрадісними і овіяними ароматом прикарпатського фолькльору".

В загальному, українським підсовєтським композиторам закидається, що вони „занадто захоплюються тематикою прикарпатського фолькльору." Бач, не могло не вразити московського вуха те, що композитори, замість пристроюватися до московських частушок, звернулися до гуцульських та лемківських наспівів. Вони впевнені, що українські композитори повинні цікавитися „образами життя робітників Донбасу та Криворіжжя", повинні дати „досконаліші твори, які гідно відображатимуть життя і боротьбу українського народу". Гідно, значить у згоді з партійною дерективою. Цього вони вимагають, загрожуючи, як Лятошинському, новою неласкою.

(Українська Думка)

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ШІКАҐО, ІЛЛ.

УКРАЇНСЬКА ВАКАЦІЙНА ОСЕЛЯ

Хочемо нині вже ширше поділитись радісною вісткою з українським громадянством у З.Д.А., як то українська громада в Шікаґо закупила прекрасну реальність із забудуванням над озером Раунд Лейк у Стейті Іллиной для Української Вакаційної Оселі. На самім початку треба сказати, щó сама реальність охоплює 3 земельні ділки (льоти) разом або понад 2 і пів акра землі (півтора морґа). Забудування складаються з одно--поверхового більшого будинку (як на світлині), з одно-поверхової меншої їдальні та з двох менших будиночків. Надто находиться тенісове грище, сценка для імпрез і кабіна на туші. Таксамо є модерні уліпшення як ґаз і власна електрична помпа для водогону. Крім того є багате внутрішнє устаткування як ліжка, умивальні, бібліотека, фортепіяни, радіо, телефон а навіть машина до шиття та ракети дó тенісу. Високі дуби і клени надають оселі чару рідного гайку. Як показує світлина, то ціла площа має безпосередний доступ до озера, що своїм пісковим дном, широкою поверхнею чистої води, полудневим положенням до сонця та своїми човнами так і манить до купелів, водного спорту і відпочинку. Додаючи до цього обставину, що місцевість віддалена всього около 45 миль від Шікаґо (на одну годину їзди) та, що має близько автобусову й залізничу станцію, то дійсно українська громада в Шікаґо а передусім її молодь може бути горда за такий набуток.

Як прийшло до організації купна Оселі? Треба згадати, що ідея чи ініціятива вийшли властиво від цілої української громади в Шікаґо, від більшости Товариств та їхніх представників. Товариство „Самопоміч" і його Видїл ще в минулому році думали про організацію Оселі і тому ще тоді бувш. голова „Самопомочі" впрост не давав спокою поодиноким членам, власникам авт, бо їздив з ними на розшуки за відповідним приміщенням. Але найбільше справою Оселі були заінтересовані самі батьки. Ті, що приватно посилали дітей до чужих Осель мусіли платити високі кошти (около 35 дол. тижнево) і мусіли чутись щасливі, що вдалося їм знаходити хоч такі дорогі приміщення. Ті, що на такі оплати не могли собі позволити тимбільше мріяли про свою Оселю. А одні і другі були згідні в тому, що без збірної Оселі для всіх українських дітей, без фахового педагоґічного виховання їх у національному дусі молодь виросте сама собі на шкоду та відтак покине і забуде батьків, їхній край, їхні змагання. Всі стали свідомі того, що великий Пестальоцці мав повну слушність, коли сказав був: „Дайте мені молодь а я зміню обличчя людства"

Оце переконання серед українських громадян у Шікаґо увінчалося гарним успіхом, а саме знайденням згаданого прегарного приміщення під Оселю та його купном за $ 15.-000 (8.000 платних до часу підписання кінцевого контракту, а 7.000 на сплати).

Батьки створили Тимчасовий Організаційний Комітет для придбання Оселі, що поставив такі засади під свою працю: 1) Оселю купують усі заінтересовані українські громадяни при помочі вплачених членських вплат (або як хтось хоче удїлів). Членські вплати є готівкові у висоті 100 дол. Вплачується одноразово а менш засібні можуть вплачувати кількома ратами.. 2) Ті з громадян, що не хотять стати членами Оселі можуть вплачувати пожертви на т. зв. „Фонд Оселі", 3) Громадяни з вплаченими членськими вплатами стають співвласниками купленої нерухомости й тимсамим дістають запоруку, що їхні гроші ніколи не пропадуть. Вони творять окрему корпорацію, що одинока вибірає Управу Оселі, Надзірну Раду і т. д., які відповідають за майно Оселі, за її виховний провід і т. п. 4) Комітет стоїть на становищі понадвіроісповіднім і понадпартійнім при прийманні дітей до Оселі й так дає змогу спільного виховання для всіх наших дітей із усіх українських земель. 5) Комітет думає розбудувати приміщення Оселі так, щоб батьки мали змогу нічліґу й харчування при відпочинках своїх дітей. 6) Комітет думає про розбудову Оселі ще так, щоб у ній міг відбути свій вакаційний відпочинок кожний український громадянин, але це вже праця на дальші роки.

Українська Вакаційна Оселя

Вид на озеро

Таким чином Оселя має стати загально українським літнім табором, що їх мають майже всі інші національності Шікаґа. З того ясно видно, що Комітет поставив справу Української Вакаційної Оселі в Шікаґо поважно і обдумано та на загально громадському ґрунті відповідно до тих важливих завдань, які вона має сповнити для добра молоді і всього громадянства.

Зі зрозумінням великого діла поставились до справи Оселі й наші Товариства, що охочу молодь висилають на т. зв. „громадські толоки" для помочі нашим інженерам (під проводом інж. Романюка) при порядкових роботах біля Оселі. Між іншим пластуни побачили нагоду відбувати на Оселі свої традиційні „ватри" а молодь СУМ'у побачила змогу розвивати там свою літню працю серед чарівної природи (плавання і перегони на човнах), замість бездільности серед парної, неможливої атмосфери в місті. Дуже багато помогли і обіцяють помогти у придбанні членів Оселі чи жертводавців наші купці. Долучений список членів і фундаторів сам собою доказує всегромадське значення Оселі та заразом є щирою подякою для наведених осіб, що перші з почуття ідеалізму і любови до своїх дітей і рідної Оселі винесли на своїх плечах увесь тягар купна Оселі та так придбали неоціненний скарб для української громади в Шікаґо. Між ними є й такі, що дали кілька членських вплат до Оселі). Хай тоді, як московський, комуністичний наїздник нищить душу української молоді на українських землях, нам буде можливе занятись вихованням своєї молоді тут. Тому й ясно, що серед таких обставин і такого зрозуміння справи (поза комуністичними підшептами) не буде в Шікаґо ані одного батька, ані одної матері чи взагалі українського громадянина, що не поступив би ще тепер до цієї гарної і корисної справи. Бо зовсім певне, що тоді згідно з думкою Пестальоцці відповідно виховаємо свою молодь і тимсамим зможемо змінити на багато краще обличчя нашої боротьби за права українського народу на чужому міжнародному терені.

Список членів і фундаторів Української Вакаційної Оселі в Шікаґо, що вплатили готівкою нижче подану суму в долярах:

Атановський Олександер — 100; Артимович Антін — 70; Артюшенко Юрій — 100; Баран Михайло — 200; Баховський Володимир — 100; Батюк Микола — 100; Барановський Роман — 10; Білинський Богдан 70; Білецький Володимир — 10; Бойкович Андрій — 20; Вуксар Юрко — 100; Вялий Володимир — 100; Берестянський Яків — 20; Витанович Ілля — 100; Вівчаренко Зеновія — 10; Войнаровський Ярослав — 60; Винницький Михайло — 10; Гайдук Бронислав — 60; Гарасим Михайло — 25; Гарасим Дмитро і Марія — 100; Гальчишак Микола — 100; Гринів Іван — 20; Горчинський Атаназій — 10; Дацко Осип — 100; Дачишин Юрій — 20; Деник Єлисавета — 100; Довбак Теодор — 10; Драґанчук Микола — 100; Дзюбинський Роман — 10; Дзюбинський Ераст — 100; Заплатинський Степан — 100; Каменецький Юліян — 50; Качор Остап — 100; Кравс Іван — 100; Кашуба Володимир — 100; Куропась Степан — 300; Масник Гриць — 100; Мицик Роман — 100; Ожґа Мирон — 100; Петрів М. і Син — 100; Плешкевич Омелян — 100; Попадюк Володимир — 10; Прийма Володимир — 50; Прийма Михайло — 50; Рак Ярослав — 25; Саска Василь — 10; Савчинський Богдан — 50; Самбірський Степан — 50; Семянчук Ілля — 100; Сенчишак Микола 10;—Синецький Володимир — 100; Слаби Ванда — 100; Скірник Осип — 100; Снігурський Володимир — 20; Струц Анізія — 50; Тимцюрак Володимир — 50; Толочко Михайло — 100; Тягнибік Лев — 300; Харкавий Дмитро — 100; Щебльовський Володимир — 100; Яцура Степан — 100; Ят Петро — 30. **Разом — $4.680.**

Перебіг дальших вплат і список нових членів і фундаторів подамо скоро в дальших статтях про Оселю.

У справах Оселі звертатись на адресу:

Інж. Семянчук І.
1450 N. Campbell
Chicago 22, Ill.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Матеріяли для „Свободи" проситься слати до редакції під адресою „Свободи", а не осіб, які працюють у газеті. Це відноситься у першу чергу до таких матеріялів, які повинні б бути негайно використані.

В. П., Пейнтед Пост, Н. Й. — Просимо мати на увазі, що таких відозв у справі допомоги тому чи другому заслуженому діячеві ми дістаємо багато. Теж і старі та заслужені члени У. Н. Союзу, офіційним органом якого є „Свобода", мали б право до таких апелів і збірок. Це питання уже нераз стояло перед нами. А що говорити про інвалідів і тим подібних нещасливців, бо і вони надсилають такі прохання-відозви. Але що тоді було б з газетою, коли б ми попри відозви на загально-народні потреби почали поміщувати ще й відозви в справі рятування поодиноких осіб? Ми добре розуміємо шляхотні почування тих, що хотіли б допомагати, але газета не завжди є відповідним засобом для цього, особливо, коли мова про допомогу одній особі.

Р. Л. — Майте на увазі, що в нас залягає багато іншого матеріялу. До того все хтось надсилає таке, що не терпить проволоки. Це й головна причина, чому не можемо декого вдоволити і видрукувати якнайскорше те, що йому видається нераз дуже пильним, і то слушно.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Об'єднаними силами.

Немає сумніву, що цілий світ стоїть сьогодні на закруті історії. Адже це вже ніяка таємниця, що непомірні змагання поміж християнським Заходом із Америкою у проводі, а безбожницьким Сходом — Росією ось почнуться на цілому фронті. Передрозгра вже почалася в Кореї.

У цих змаганнях за — бути чи не бути — знайдуться по одному боці всі свободолюбні народи, великі й малі. По другому боці Росія і підкорені їй силою держави. Рішатиметься доля поодиноких націй, що прагнуть вільного життя-буття, свобідно і без страху працювати не в злиднях, по каторгах, а що найважніше, явно прославляти Христа Бога.

Українці міста Нюарку доцінюючи якслід повагу подій, що грядуть, після кількох нарат поодиноких організацій і громадських установ вирішили однодушно: **Створити Український Центральний Комітет у Нюарку, Н. Дж.**

Основуючі Збори відбулися дня 22 червня ц. р. в Українській Централі. Присутніх було поверх 40 делеґатів, які репрезентували 28 товариств у цьому й делеґати від українських Церков трьох віроісповідань. Приявні делеґати беззастережно одобрили думку ініціятивного комітету основати **Одну Об'єднуючу Надрядну Організацію в місті Нюарку, яка без уваги на віровизнаневі та ідеологічні різниці стоятиме непохитно на понадпартійному національному принципі.** Вкінці Збори одноголосно рішили, що Український Центральний Комітет у Нюарку піддержуватиме морально та матеріяльно Український Конґресовий Комітет Америки.

У висліді кількагодинних нарад вибрано Провід Українського Центрального Комітету в такому складі: Голова — Теодор Каськів, Заступники — М. Леськів і А. Онищук, Анна Салабун і В. Качмар, рекордові секретарі, В. Роговський та Ів. Саміла — заступники секретарів; Юл. Баранюк — фінансовий секретар; Гуш Павло — заступник; М. Салабун — касир і Ф. Олесницький — заступник. До Контрольної Комісії вибрані: Пастор Кузів В., Брик У. і Матіяш М.

Управа Українського Центрального Комітету в Нюарку приступила зараз же до праці. Виготовлено статут для Організації, скликано сходини делеґатів поодиноких товариств та намічено плян праці на найближче майбутнє.

Таким робом українці міста Нюарку нав'язали знову до гарних традицій у минулому. Адже ж ще всі пам'ятають ті недавні часи, коли українці Нюарку спільними силами, об'єднані, чесно та гідно відстоювали нашу національну справу в боротьбі з агентами Москви. При цьому громадяни Нюарку відомі зі своєї жертвенности на релігійні та національні цілі. Оцей гарний приклад об'єднання усіх майже українських товариств у спільну надрядну організацію в Нюарку повинен стати гідним прикладом наслідування і для інших наших скупчень в Америці. Пора така, що вимагає від усіх нас єдности праці та жертви.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Реорганізація відділу 184 У. Н. Союзу.

Дня 1. липня 1950 року в приміщенні „Самопомочі" відбулися загальні збори 184 відділу У. Н. Союзу „Верховина". Приявних привитав гол. радний У. Н. С., п. П. Кучма, зясовуючи завдання У. Н. Союзу.

В імені молодих членів У. Н. Союзу, що походять головним чином з-гір нашої батьківщини подякував за привітання сотник Петро Содоль. Він зясував потребу покріплення організаційних форм, створених старшою еміґрацією з України.

Збори вирішили приєднання до відділу „Верховина" всіх людей, що в їх грудях ще дзвенить вільний дух наших гір. Одночасно вибрано управу в складі голова: сотник Петро Содоль; Василь Кузик, заст. касієра; Богдан Коваль, секретар.

Всякі запити та зголошення подаються секретарем відділу в Українській Кооперації 76 Іст, 7 вул. в Ню Йорку.

Нові іміґранти

Українці, що приїдуть до Бостону кораблем „Дженерал Герсі", дня 24 липня 1950:

Гончарів Іван, Стефанія; Голоднів Микола, Анна; Ліщинська Меланія, Іванна, Ірена; Лучишин Іван, Леонтина; Слободян Іван, Софія; Бойко Дмитро, Дуня, Роман, Ярослав.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ВРОКНС, Н. Й. — Збори Тов. Любов, від. 298, відбудуться в суботу, 22. липня, в год. 8. ввечір в церковній галі, 1745 Вашинґтон Еве. Входиться фронтовими дверми. Хто з члениць чи членів хоче змінити своїх спадкоємців, хай принесе свою грамоту на збори, яка має бути вислана разом з просьбою про зміну посмертного до Союзу. — В. Морозович, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. І. Франка, від. 83, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 22. липня, в год. 7-мій ввечір, в домі Тов. У. А. Горожан під ч. 847 Норт Френклин. Просимо членів прибути і взяти свої дивіденди. Члени, які заплатили свої річні вкладки до кінця грудня, згідно з ухвалою Конвенції, мають доплатити за „Свободу", за 6 місяців $1.20. Проситься членів прийти на збори або прислати до секретаря цю доплату. — С. Чорномаз, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — В оголошенні про місячні збори від. 430 подано, що нова адреса секретаря є 210 Poplar St., а має бути 2210 Poplar St., Phila. 30, Pa.

МАЯМІ, ФЛО. — Тов. ім. М. Лисенка, від. 368, повідомляє, що піврічні збори відбудуться в неділю, 23. липня, в 3. год. попол., в домі Стефана Маіка, під числом 578 N. E. 62 Str. Проситься всіх членів конечно прибути на збори. Буде звіт за цілий рік існування відділу. Мусимо вибрати теж новий заряд. — С. Маік, секр. Марія Ткачик, кас.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 16. липня помер

ІВАН ПОКЛАДОК,

який рік тому приїхав зі скитальщини. Покійний прожив всього 46 років, і полишив в смутку дружину Павлину, сина Ореста, брата Володимира й сестри Анну Гладун і Евфрозину Сьомкайло. Будучи ще на рідній землі, покійний брав живу участь в громадському житті, був засуджений польською владою за приналежність до Організації Українських Націоналістів, та просидів чотири роки в тюрмі.

Похорон відбудеться в середу, 19-го липня, в год. 9 рано з похоронного заведення Яреми до церкви Св. Юра на семій вул., в Ню Йорку.

Хай американська земля буде йому пером.

(огол.) Анна Гладун, сестра.

ТАРЗАН, ч. 2388. Скондер їде до Африки.

Тої ночі, подорожуючи як Чарлз Гейнс, Великий Луї усів на літак, який відлітав до Африки...

...і швидко замаскований фінансист надобре розігнався до Африки й її багатств.

На другий день послугачка готелю з жахом найшла трупа...

...а міжтим на другім кінці світу Тарзан відпроваджував свого гостя додому і до його стурбованої матері.